

IV. 1. 06 (200)

NOVÝ SVĚT.
KNIHOVNIČKA
© MLÁDEŽE ©

Dokud zvířata hovořila.

Cena 12 hal.

A-69

n 34273

IVAN FRANKO :
**DOKUD ZVÍŘATA
HOVOŘILA.**

Z RUSÍNSKÉHO PŘELOŽIL
FR. HOMOLKA.

25745/
IV 4

V PRAZE 1913

NÁKLADEM ÚSTŘEDNÍHO DĚLNICKÉHO KNIHKUPECTVÍ
A NAKLADATELSTVÍ (ANT. SVĚCENÝ) V PRAZE, TISKEM
KNIHTISKÁRNY PRÁVA LIDU (J. SKALÁK A SPOL.) V PRAZE

ПРОВЕРЕНО

Львівська
Бібліотека

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ II- 34 243

Львівська філія
бібліотеки АН УРСР

503 с/з

F / TV
D-69

1912

JAK SE ZVÍŘATA SOUDILA S LIDMI.

I.

Stará podání a knihy vypravují nám, že dávno a dávno byli lidé divocí, žili v lesích a skalách, ukrývali se v jeskyních a jamách. Bylo jich málo, rozum jejich nebyl rozvinut, neznali ani ohně, ani železa, ani jiného kovu, živili se plody plavných stromů, jahodami a kořeny rostlin, odívali se listím a kůrou stromovou a museli ukrývat se před zvířaty, která byla mnohem silnější, lépe vyzbrojená a početnější, než lidé.

To trvalo velmi dlouho. Až časem stali se lidé rozumějšími, ovládli oheň, naučili se z křemene robiti zbraně, vykřesávat střely, sekyry a oštěpy, potom poznali různé kovy, bronz, měď, že-

lezo, ochočili si některá zvířata a s jejich pomocí opanovali zemi. Při tom množili se stále více, vycházeli z lesův, naučili se budovat domy, vesnice a města a časem zabrali nejlepší části země. Zvířata, která před tím byla pány země, procházela se všude svobodně a neznala jiné pŭtky nežli tu, již potřebovala k vlastní obživě, poznala nyní nového nepřítele na světě, stokrát horšího než hlad. Byl to nepřítel nikdy a ničím nenasycený, chytrý a mocný, takový nepřítel, který se dovedl zmocniti i ryby ve vodě, i ptáka ve vzduchu, i jelena v lese, i jezevce v doupěti. Všude ho bylo plno, s každým měl co činiti, na každého vychytral. Ať to byla malá housenka, brouček, červík, srna nebo velicí vlci, orlí, ještěři a lvi, všem vypověděl vojnu, neboť všichni tak či onak překáželi mu v cestě, a nikdo necítil se před ním bezpečen. Tím strašným nepřítelem byl č l o v ě k.

Po dlouhé věky žil člověk v pŭtce se zvířaty. Mnoho zvířat ulovil a uvrhl ve své područí, mnoho jiných pozabíjel a zahnal v daleké lesy, pustiny a stepi. Tam musila se před ním schovávat na nedostupných místech, tak jako člověk kdysi ukrýval se před nimi. Počet jejich se menšil, neboť vše, co upadlo v lidské ruce, hy-

nulo. A postavení těch zvířat, která sloužila člověku, bylo stále horší. Člověk nutil je do těžké práce nebo choval jen proto, aby je zabil pro svoji stravu a oděv.

Po mnohých, mnohých tisíciletích panoval na světě přemoudrý král, rozumný a spravedlivý, jakého dosud nikdy nebylo. Ten panoval nejen nade všemi lidmi, ale také nad zvířaty. Rozuměl řeči každého zvířete a vydal zákony, jež měly řídit život všech tvorů na zemi spravedlivě. Zákony ty ohlášeny nejen lidem, ale také všem živočichům na zemi.

Když zvířata uslyšela o tom králi a o jeho moudrých zákonech, počala přemýšlet, zda není na čase, aby se zbavila nemilosrdného a nenasytného nepřítele, jakým jim byl člověk, a získala svoji dávnou svobodu a panování nad světem. Shromáždila se všechna domácí a všechna divoká zvířata, poddaná člověku, a sjednotila se vyslati ke králi poselství — po jednom z každého rodu — aby domáhala se po zákonu prvotní svobody a neodvislosti. Jediný pes byl proti tomu, zůstal věren člověku a uvědomil ho o usnesení zvířat. Lidé, uslyševši o tom a znajíce královskou spravedlivost, vybrali hned nejmoud-

řejší a poslali ke králi, aby obhajovali je na sou-
dě, až zvířata počnou si u krále stěžovati.

Zvířecí i lidští vyslanci přibyli ke králi skoro
současně a ohlásili, v jaké záležitosti jsou po-
sláni. Uslyšev král, že jde o veliký soud mezi
zvířaty a lidmi, poručil, aby byli vyslanci dobře
přijati, hostil je u sebe tři dni za sebou, aby sobě
odpočinuli po daleké cestě, a sám mezitím po-
slal rychlé posly na všechny strany světa, aby
svolali nejmoudřejší zákonodárce z lidí a spra-
vedlivých duchů k němu na soud.

Minuly tři dni, a všichni povoláni před krále.

II.

Ve veliké soudní síni zasedl král na svém trůně. Na pravo i na levo od něho usedli učení členové soudního dvora. Pak vpuštění byli vyslanci a rozestaveni před soudem — lidé v pravo, zvířata v levo. Všichni hluboce uklonili se před králem a stáli mlčky. Hlasatel vyvolal jejich spor.

»Před nejjasnějším králem a nejspravedlivějšími přísedícími soudu stojí vyslanci všech zvířat a všech lidí, odvolávající se k přemoudrému královskému soudu ve svém sporu. Kdo žaluje, nechať vystoupí a mluví!«

Jeden ze zvířecí hromady vystoupil v před, poklonil se až k zemi před králem a vším učným sborem a promluvil takto:

»Všemocný a velemoudrý králi! Jménem těchto svých druhů, kteří zároveň se mnou poslání jsou od velikého sboru všech zvířat, stojím před tebou, doufaje ve tvou velikou spravedlivost, která jasným paprskem svítí současně na lidi i na zvířata. Tvé moudrosti není neznámo, že zvířata byla kdysí pány země, a lidé žili v lesích a roklinách, schovávající se před námi, bojíce se našich zubův, pazourů a rohů. Byli pastorky přírody, holí a bezbranní, slabí a bezmocní. Se strachem dívali se na nás, a ve své nevědomosti nejednou považovali nás za bohy, přinášejíce nám dobrovolně za obět svoje děti, děvčata nebo starce, jen aby získali naší lásky. Časem však se poměry změnily. Lidé se rozmnožili, naučili se zacházeti s ohněm, a pomocí některých zvířat, jmenovitě pak zrádce psa, mnohé z nás uvedli v nevolnictví a jiné vyzvali u věčný a ustavičný zápas. A nyní my, všemocný králi, nacházíme se na pokraji zoufalství. Musíme se ukrývati v lesích a doupatech, nesmíme se ukázati před tváří slunce; ani ve dne, ani v noci nejsme jisti svým životem a svobodou. Člověk vymyslel luk a střely, sítě a pasti, zabíjí nás, kde nás uhlídá, loví v tenata, vykopává hluboké jámy na stezkách, kudy chodíme, přikrývá je

chrastím, aby zvířata, jdouce nocí za potravou, padala do nich a stala se jeho obětí. Lesy, skály, voda, vzduch, nitro země — nic neuchrání nás před jeho nenasytnou zlobou; všudy ví sobě rady, všudy hrozí nám nebezpečí s jeho strany. A ta zvířata, která se jemu poddala, potkal ještě horší osud. Uvrhl je v nevolnictví a bez mílosrdenství s nimi zachází. Některá poutá za nohy, jiným klade jařma na krk, jiným nakládá těžká břemena na hřbet; a sám bič v ruce, bije je po bocích a zastavuje jejich běh. Velmi často odnímá matkám děti, zabíjí je před jejich očima, nebo prodává, aby mlékem těch matek živil sebe a svoje děti. Slova míru a potěchy od něho neuslyšíme, vždy a všude snášíme jen jeho bití, lání a proklínání. Naše rány a modřiny, naše muky a únava, náš pláč a naše smrt, nic neobměkčí jeho srdce. A nedostí na tom. Ani po smrti nedá nám pokoje, čtvrtí a kouskuje naše tělo, stahuje s něho kůži, vyvrací rohy, vyvrhuje vnitřnosti, odděluje maso od kostí, vaří je, peče a smaží, ano i kosti štípá nebo pálí. A což více! Ve všech těch případech a zločinech nespatřuje ničeho zlého, necítí pro ně výčitek svědomí. Vymlouvá pak se tím, že nemáme duše, přiznáváje v naduté domýšlivosti duši jenom sobě samému.

Zde jest, všemocný a velemoudrý králi, naše žaloba a naše krvavé slzy před tebou. Rozsud' nás po právu s naším zatvrzelým nepřítelem, abychom my i naši potomci mohli blahoslaviti tvoje šťastné panování po věky věkoucí.«

Vyslechnuv stížnost zvířecího řečníka, sklonil král hlavu, zadumal se a pak obrátiv se k lidem, pravil:

»Nu, lidé, slyšeli jste, co tu zvířata řekla proti vám?«

»Slyšeli,« odpověděli lidé.

»A všemu jste porozuměli?«

»Porozuměli.«

»Nu, a co na to odpovíte?«

Z lidí vystoupil jeden, vybraný všemi vyslanci, a pokloniv se hluboce před králem i vším soudem, promluvil:

»Dovol mně, všemocný králi, promluvití několik slov ve jménu těchto lidských vyslanců.«

»Mluv,« řekl král.

III.

Vše jest pravda,« pravil lidský řečník, »co zde řečeno žalující stranou. Lidé, kdysi slabí, bezbranní, bázlivi a nepočetní, stali se časem silnými, rozmnožili se, ozbrojili se, přemohli zvířata a opanovali zemi. Ale učinili to svévolně nebo ze zlé vůle? Což nebylo to psáno ve hvězdách? Což ve svatých knihách nestojí, že nejdříve byla stvořena země a všecko, co je na ní a v ní, na konec pak přišel člověk, aby vládl zemí a všemi jejími poklady? V obžalobě řečeno, že zvířata byla nejdříve pány země a lidé pastorky přírody. Ale proč a jakým způsobem stala se změna? V zápase s přírodou a proti její vůli vycvičili lidé své síly; jmenovitě zbystřili svůj rozum a tak ji opanovali. Ale zvířata, hrdá

na svoji dřívější povýšenost, přestala pracovat na svém rozvoji, zanedbala svůj rozum a proto odešla u vyhnanství nebo upadla v nevolnictví. Je-li zde vina, není žádným způsobem na straně lidí.

Zvířata si stěžují, že člověk učinil z nich otroky a špatně s nimi jedná. Ale zapomínají, že člověk se stará o svoje otroky mnohem více, než oni mohli by dbátí sami o sebe. Divoké ovce dávno by zhynuly v drápech a zubech vlků a jiných lupičů, ale ochočeny člověkem ukrývají se v nesčíslných stádech ve stepích a planinách. Kolik uchránilo se divokých koní, volů, koz, a kolik jich žije v lidských sídlech? Zvířata stěžují si na těžkou práci v lidském otroctví. A člověk sám snad zahálí? Či nemá i on velmi mnoho těžké práce, a to právě pro ně, k jejich dobru? Pro ně kosí trávu a suší seno, pro ně buduje chlévy a stáje, váží vodu ze studní, připravuje slámu na podestlání, kydá hnůj. Neživí jich snad, nenapájí, nečistí? A když některé onemocní, nelituje ho člověk jako člena své rodiny, nehledá lékaře a neléčí ho? Což při práci úmyslně špatně jedná člověk se zvířetem? Naopak, vymyslel volovi jármo, aby prostraňky nevázal mu na rohy, a koni chomout, aby oprati

a řemení netlačilo ho na prsou. Člověk chrání ho před mrazem, okovává ho na cestu, aby nerozbil svoje kopyta. Ano i cesty staví pro zvířata, aby mohla choditi bezpečně, zahazuje do-líky, buduje mosty přes řeky tam, kde sám mohl by přeplovati. Právě tak — zakončil lidský řeč-ník — jako si zvířata stěžují, že jsou nevolníky člověka, může i člověk stěžovati si, že jest ve značné míře nevolníkem zvířat, nevolníkem svých nevolníků. Člověk však si nestěžuje. Ví, že služba službu rodí, že společný život právě spočívá v tom, že člověk a zvířata jsou odkázáni na sebe, a že navzájem zřikají se s jedné části své kořisti, své výhody a své svobody, aby do-sáhli vyšších cílů, většího, obapolného dobra.»

Když tento mluvčí skončil, promluvil král ke zvířatům:

»Slyšeli jste, co pravil lidský řečník? Máte proti tomu nějakých námitek?«

»Máme,« odpověděla zvířata, a jejich řečník, vystoupiv v popředí, promluvil:

»Všemocný a přemoudrý králi! Vše to, co pravil lidský řečník, točí se kolem dvou bodů. Předně, on odvolal se na svaté knihy, jimiž má býti potvrzeno naše nevolnictví; za druhé, po-kázal na dobrodiní a úsluhy, jež jsou zvířatům

prokazovány člověkem. Promluvme o obou bodech!

Rozhodně popírám, že by svaté knihy potvrdzovaly člověku věčné nevolnictví zvířat. Je-li tam řečeno, že je člověk stvořen k tomu, aby vládl zemi, tu třeba rozuměti tomu tak, že stojí nejvýše v řadě všech tvorů, na vrchu žebříku, na jehož nižších příčkách stojíme my, jiná zvířata. A jeho vláda vztahuje se nejen na zvířata, ale na veškerou přírodu, řeky, hory, zemi i moře. Nikde není řečeno, že by vláda člověka nad zvířaty měla býti jiná, než vláda nad ostatní přírodou. A tím méně řečeno, aby nad některými zvířaty vládl člověk tak, a nad druhými jinak, aby některá držel v nevolnictví, a jiná považoval za prostá všeho práva, pronásledoval je a ničil v každém kroku vším způsobem. Nechť je tak, že je člověk králem přírody. Král však musí býti ve svém království spravedlivý a velkomyslný, dbáti práva každého poddaného, neřídit se jen samou zlobou a svévolí. Království, kde panuje pouze nevolnictví, bezprávi a vojna všech proti všem, nemůže se opírat o svaté knihy; to není království po zákonu, toť jediný neustálý zločin!

Odvolávají-li se lidé na svaté knihy — mluvil

dále zvířecí řečník — odvolejme se na ně i my. Pravda, tam je řečeno, že člověk má vládnouti nad zvěří, není však tam, že ji má zabíjeti a jísti. Naopak, tam řečeno zřetelně: »Bůh dal jim všeliké rostliny, mající sémě, a vsecky stromy nescoucí plody a řekl: To má býti vaše strava.« Aby lidé zabíjeli ku své obživě zvěř, toho ve svatých knihách nenacházíme.

A nedostí na tom! Když člověk pro svoji lakotu a hloupost přestoupil zákon a byl vyhnán z ráje, tu bylo mu řečeno ještě jednou zřetelně: »Budeš se živiti polními rostlinami,« a k tomu dodáno: »V potu tváře jísti budeš svůj chléb!« Nikde však není řečeno, aby člověk dobýval svého chleba potem volským, koňským, oslím nebo velbloudím. Břímě práce vložil bůh jen na člověka, a spravedlivě; neboť on přestoupiv zákaz, spáchal hřích. Zvířata nehřešila, nemají býti trestána. Proč tedy smí na nás člověk vkládati břemena, jařma, prostraňky a chomouty? Dopršuje tak svůj první hřích, odříkaje se trestu, který naň byl vložen, a to jen na něho.

A nyní promluvíme několik slov o tom, jak člověk dbá o zvěř, neboť se zde tím vychloubal. Zapomíná při tom to jediné, že všecka ta krásná starost vyplývá ne z dobrého srdce, ne z citu

spravedlivosti a lásky, ale z ohavné sebelásky. Člověk ochraňuje nás proto, že v nás vidí své dobro, svůj majetek, svůj užitek. Právě tak — ba ještě opatrněji — střeží neživé zlato a stříbro a nikomu mimo něj potřebné kameny. A jestliže člověk praví, že pro nás ukládá si práci, ptáme se: Což málo práce vynakládá na to, aby vydobyl z hlubin země zlato, stříbro, železo a všelijaké kameny, ze dna moře perly a jiné cetky, aby budoval obrovské a nikomu potřebné pyramidy, věže a zdi? Ne, člověk není naším nevolníkem, ale nevolníkem své vlastní ctižádosti, pýchy a rozmaru. Zvěř nežádala ho o pomoc ve zlých dnech; v divokosti dobře uměla se ubránit nepříteli a pomáhati sobě v chorobách. Byla zdravá, silná a plodná. Ale s člověkem a jeho nešťastným panováním přišla bída v celou přírodu, objevilo se mnoho chorob dříve neznámých; prokletí, vyhnání z ráje, jakoby s něho přešlo na nás a musíme nyní dvojnásobně trpět za jeho vinu.«

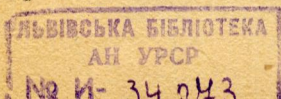
Král, vyslechnuv tu řeč zvířecího řečníka, obrátil se k lidem:

»Slyšeli jste, co zvířata uvádí na svoji obranu? Co na to odpovíte?«

Řečník lidský vystoupil v před a řekl:

»Odpovím krátce. Zvířata brání se svatými knihami, dokazujíce, že tam není zřetelného důvodu pro to, aby člověk zabíjel zvěř. To je zcela chybná obrana. Nemá tam zřetelně o tom mluveno jen proto, že máme jasný příklad v samém bohu. Je tam řečeno, že když naši prarodiče vyhnáni byli z ráje, dostali za oděv zvířecí kožesinu. Co to značí? Očividně jen to, že bůh první zabil některá zvířata a stáhl z nich kůži, a tím dal příklad i člověku, že i on tak může činiti.

Zvířata praví, že bůh v ráji proklel jen člověka a vložil na něho břímě práce. To však je nesprávně. Zapomínají, že člověk sám nezhřešil, ale sveden byl ke hříchu hadem, tedy zvířetem. A proto bůh nejdříve proklel hada a skrze něho veškeren zvířecí rod. V ráji pak žila zvířata pokojně, byla laskava mezi sebou i ku člověku. A což s lidské viny nastaly půtky mezi zvěří a sváry zvířat s člověkem? A což nevědí zvířata, že kdyby v tom nebylo vyšší vůle, člověk nebyl by sám mohl přemoci jejich vládu a opanovati zemi? Povstávajíce proti svrchovanosti člověka, povstávají proti tomu pořádku, jenž ustanoven od počátku světa; chtějíce uvolniti se z lidské nadvlády, žádají věc nemožnou a protivnou vši přírodě.«

Vyslechnuv tak král obžaloby i obhajoby, uzavřel zasedání, odložil jeho pokračování na druhý den; a velel vyslance pohostiti ve svém paláci jako před tím.

IV.

Zvířecí vyslanci zůstavše sami, počali se raditi, jak se daří jejich pře a co mají dále dělati.

»Špatně to s námi vypadá,« mluvil vyslanec koní. »Velmi mnoho provinění jsme uvalili na člověka; jestliže se aspoň z některých ospravedlní, prohrájeme při.«

Ale poslanec vlků pravil: »Kdo se ospravedlňuje? Jak může se člověk ospravedlniti z toho, co každému nepředpojatému bije v oči?«

»Nezapomínej však, vlčku,« řekl slon, »že náš soudce je také člověk. A třeba byl spravedlivý, zůstává jeho mozek stále lidským i oči lidské a je mu mnohem bližší dívat se na všecko očima lidskýma než ovčíma.«

A vyslanec vepřů mluvil:

»A mně a mému rodu, v pravdě řečeno, zcela ten spor není po chuti. Neboť jakáž křivda je mi člověkem činěna? Dává mi jísti, nekáže mi pracovati, chrání mne, zahání do chlívků, a v zimě mne podestýlá množstvím slámy, tak že i já s dětmi lesknou se až po uši a spím, dokud mne nevolají ke korytu. I žaludy, které jsou mým oblíbeným jídlem, sbírá člověk pro mne na podzim nebo je třese s dubu, suší a ukládá celou zimu k mému zakousnutí. A to, že mne zabíjí, jaká škoda? Když jsme žili divoce, zabíjeli mne medvědi a vlci, naše selátka chytali rysi, jezevci, lišky a jiná ničemná zvěř. Není jedno, hynu-li v zubech těch loupežníků, či nožem lidským? A i v tom je rozdíl. Zvíře mne rve, trhá a požírá za živa, člověk zařízne mne rychle; zvíře sní část mého masa a zbytek zahrabe, takže často shnije a přijde v niveč. Člověk však maso moje čistí, krájí a uschovává; některé vaří, jiné v kouři udí, nabíjí jím klobásy. A což, kdybyste viděli, jaká radost nastává v lidském rodě, když na stole objeví se moje šunka, moje klobása, mé nohy nebo hlava v rosolu! Ne, mluvte co chcete, mně člověk křivdu nečiní a nechci se s ním více soudit!«

»A já též nechci!« řekl kůň.

»A já také,« pravil kocour. »Přece víte, že mně můj život závidí i sami lidé. Nemám co pracovat, a to, čím jsem jim užitečný, zejména lov myši, toť moje největší rozkoš a zábava. Ve dne obyčejně provaluji se na peci, bavím se s dětmi, každá hospodyně, byť byla sebe chudší, vždycky obstará trochu mléka pro děti i pro kocoura. Ne nadarmo lidé i přísloví složili, že kocouru a knězi dobře žítí na světě. Proto pravím, že by mi bylo hříchem, stěžovati si na člověka.«

A těmi slovy všichni tři vyslanci odloučili se od zvířecí hromady a odešli k lidem.

Zarmoutila se jiná zvířata, když viděla tu zradu.

»Teprv nyní vidím, že to s námi špatně dopadne,« řekl slon. Když i naši druhové ztrácejí víru v spravedlivost pře...«

»E, co, není škoda takových přátel!« pohrdavě řekl lev. »Jaké přátelství s vepřem! Zvíře nečistě! Hloupý tlustokožec!«

Slon, trochu uražen, zakroutil chobotem, neboť vepř je jeho vzdálený příbuzný, i on je tlustokožec.

»Nu, nu,« pravil uštěpačně lvovi, »ty svůj jazyk o tlustokožce neotírej — majíť oni také rozum a čest. A že jeden z nich zradil naši společ-

nou věc? Víš přec sám, že i tvůj milý příbuzný kocour není ani o vlas lepší, než vepř. Chtěl jen své dobro, domáhati se však práva pro všechny — ouha!«

»Já se pranic svini ani kocourovi nedivím,« mluvil medvěd. »Známo, přátelé, že vlastní kůže a vlastní dobro každému nejmilejší. Ale kůň! Vmyslete se v jeho jednání! Vždyť on snad je ze všech zvířat nejvíce zotročen. Kolik různých způsobů vymyslel člověk na získání jeho síly, zdraví, žití i těla. Sedlo naň vkládá, sám na něho sedá, náklady na jeho hřbetě vozí, v postroje ho zapřáhá, nutí tahati vozy a sáně. A nedosti toho! Kolikrát ho člověk ku vlastní zábavě honí a nutí běhati co má síly na dostizích nebo projížďkách! Kolikrát ubohý kůň, přeskakuje v šíleném běhu příkopy, ploty a jiné překážky, nohu si přerazí, vaz nebo hřbet zlomí a hyne na místě! A ještě toho málo! Člověk učinil koně společníkem svých nejstrašlivějších zločinů, na nás i jeho bratřích lidech páchaných. Čím byly by lovy na vysokou zvěř bez koně? Ale hlavně — kůň pomáhaje člověku ve vojně proti jiným lidem, po tisících hyne v bitvách, prolévá svoji krev a klade svoje kosti za věc, již ani za mák nerozumí, a která pro něho nemá významu. Ale to ještě není všecko! Člověk ho

miluje, pokud je živ, dbá oň, vychovává ho, češe a čistí, mnohdy ho i na nozdry líbá, přece však se štítí jeho masa; když pak kůň sestará, zmrzačí se a nemůže pracovat, vyhání ho člověk ještě za živa v les na pospas vlkům, nebo po smrti vyhodí jeho tělo za potravu psům a vranám. Nu, řekněte tedy, odkud se vzala u koně taková příchylnost k člověku?»

»Snad ho omámily lesklé cetky,« řekl kozel. »Nejednou jsem ho viděl, jak zapřažený, vyčištěný, celý lesklý sám nevěděl, kam stoupiti, ohlížeje se, patře na sebe, potřásaje rolničkami a přešlapuje na nohách, chlubí se svým rabským postrojem! Vidno, že otroctví tak vešlo v jeho povahu, že pro takové malichernosti zapomněl na svou svobodu a neodvislost.«

»A k čemu hovoříme o těch zrádcích,« pravil rozvážný slon. »Mysleme na své záležitosti! Co máme dále činiti? Dožadovati se práva, nebo ustoupiti? Máme přestati na tom, co mluvili naši řečníci, nebo hledati nových svědků a důkazů pro své právo?«

»Myslím, abychom všeho nechali! Nač se staráme?« řekl hroch. »Moje rada je prostá. Člověk žije na zemi — ukryjme se ve vodě, tam bude nám bezpečněji. On loví ve dne, a v noci spí;

přejdeme z denního života v noční, abychom se s ním co nejméně potkávali. Tak bude nejlépe.

»Zase tlustokožec zůstává tlustokožcem,« bručel netrpělivě lev, div se zlostí neuhryzl nad tím hrochovým žvaněním. »Cítím v sobě takovou lítost, že jestli rozsudek bude nám nepřízniv, jsem hotov vrhnouti se na toho přemoudrého krále a roztrhatí ho!«

»Kočičí rozum není větší kuřecího!« mručel pohrdlivě slon. »A co tím dobrého dokážeš? Což nevíš, že před králem stojí řady zbrojnošů, a ty, chtěje skočiti na krále, skočíš na jejich kopí? Sám zhyneš, a naši věc poškodíš!«

»A což, kdybychom si,« mluvil medvěd, olizuje se, »kdybychom si připamatovali naši starou, dobrou průpověď: Kdo maže, ten jede? Jací jsme my hlupáci, že jsme před krále přišli s holýma rukama i před soudem stáli prázdní — jak potom máme svoji při vyhráti? Což kdybychom tak každému členovi soudu dali úlek čistého medu? Já sám bych ho opatřil pro společné dobro.«

»Fuj, fuj, hloupý!« zahoukla některá moudřejší zvířata. »Myslí, když sám rád med, že i jiný za med by prodal duši a svědomí. Jdi na kolo

se svým medem, který si včely vytlačily z těla. Pfuj!»

Medvěd, slyše ty řeči a odplivování, tuze se rozhněval a bruče cosi pod vousy o nedostatku chuti těch hloupých zvířat, zalezl do kouta a schouliv se, poslouchal další rady.

»Chraňme se toho, co radil medvěd,« dával výstrahu slon. »Naše záležitost je čistá; kdybychom však pokoušeli se podpláceti soud, jistě bychom prohráli — a ještě k tomu ta hanba! Jestliže však budeme postupovati čestně, třeba prohrájeme, nebudeme se musiti hanbiti! Poslyšte! Přišel jsme ještě na jednu myšlenku, díky medvědově řeči. Víte, že vyslanec lidí řekl před soudem, že zvířata jsou sama vinna, jestliže byla dřívější své vlády nad světem zbavena a upadla v otroctví. Mluvil: Lidé pracovali a vzdělávali se, zvířata však čas marnila, nenaučila se ničeho a ztratila to, co měla. Zkusme zítra dokázat, že je to lež, že i zvířata, alespoň některá, nejedla nadarmo chleba a nepromarnila zbytečně všecku nauku matky přírody.«

»Ale jak to dokážeme?« ptala se zvířata kvapně.

»Pošleme ihned posly pro včely a mravence. Ta zvířátka, třeba drobná, jsou velmi společen-

ská. Mají své státy, budují zámky, pevnosti, sklady, podnikají výpravy, sbírají zásoby, jedním slovem, žijí v tak spořádaných poměrech, že i lidé mnoho se od nich mohou naučiti. Nejlepší důkaz, že nejen lidé, ale i zvířata — a to takové mizerné mouchy, jako včely a mravenci — mohou dosáhnouti vysokého stupně vzdělání.«

Všechna zvířata souhlasila se slonem, a ihned poslala posly ke včelám a mravencům, aby též vyslaly zítra své mluvčí ke královskému soudu.

Druhého dne opět zasedl král na trůn uprostřed svých rádců, a znovu stáli před ním vyslancové zvířat a lidí.

»Má někdo dodatí něco nového k tomu, co zde bylo řečeno včera?« otázal se král.

»My chceme mluvití,« ozvali se zvířecí vyslanci.

»Mluvte!« velel král.

»Všemocný králi a vysoce učení páni přísedící!« počal mluvití zvířecí řečník. »Včera pravil zde řečník lidský, že zvířata vlastní vinou ztratila panování nad světem. Když prý lidé se bránili, vzdělávali se, nabývali rozumu a síly, spolčovali se a pracovali, zvířata nepokračovala

v před, zůstávala ve stavu prvotním, a proto prý musila ustoupiti lidem. Dnes máme svědky na to, že to není vinou zvířat, ale vinou člověka a jeho žádostivosti. Jestliže většina zvířat opozdila se ve vývoji, zeslábla počtem, ztratila dřívější svá sídla a nejlepší podmínky rozvoje, je to proto, že všecko zabral člověk! On pilně dbá toho, aby se zvířata nemohla rozvíjeti, on zúmyslně bude nás držeti v temnotě a úpadku, neboť to je zárukou jeho panování nad námi. Kam nedosáhne jeho ruka a jeho zhoubný vliv, tam i zvířata pokračují, množí se, stávají se lepšími, plodnějšími, smělejšími, čestnějšími a rozumnějšími. Že mají způsobnost k spolčování, na to máme tisíce důkazův. Což ptáci nebudují hnízd z mizerného materiálu beze všech nástrojů zručně a mistrně, že žádný lidský mistr se jim nevyrovná? Což koně a volí v stádě neumějí se dobře bránit před napadením, koně, stojíce hlavami do středu a vyhazující zadníma nohama, volí pak rohy řádíce vně? Což jeřábi a dropi, jež sami lidé za vzor ostražitosti pokládají, nestaví stráže v čas pastvy nebo noclehu? Neumí se havran napít vody z úzkohrdelné láhve, házaje do ní kaménky? Ale máme ještě lepší svědky, takové, že očitě potvrdí, jak i zvířata, třeba

nejmenší a téměř bezmocná, umí moudře zaříditi svůj život, že se jim člověk ani nevyrovná.«

»Kterí jsou to svědkové?« zeptal se král.

»Včely a mravenci,« pravil zvířecí řečník.

»Rozkaž, všemocný králi, aby stanuli před tvýma světlýma očima.«

Král pokynul svým žezlem a do sálu uvedeni byli vyslanci včel a mravenců.

»Víte, oč jde před mým trůnem a tímto osvěceným soudem?« otázal se král vyslanců.

»Víme. O to, zdali náleží člověku prvenství na zemi, či ne.«

»Dobře. Co máte říci k věci?«

»Můžeme, vysokomyslný králi,« mluvil řečník mravencův, »říci jen, co se týče našeho společenského zřízení a našeho mistrovství, že lidé v mnohém nemohou se nám rovnati. Umíme z nejmenších pilinek, kamének a proutků stavěti takové budovy, jakých nespořídí žádná lidská ruka. Kopeme podzemní chodby, kleneme sklepení, budujeme věže, mosty a chodníky, umíme se dorozumívati bez řeči a naléztí správnou cestu ve svých nekonečných budovách. Známe dělbu práce, vedeme války, chováme dojný dobytek a zasíváme proň potřebné byliny na poli, a některé naše druhy mají také otroky.«

»My zase žijeme v dobře uspořádaném mocnářství,« mluvila poselkyně včel, »máme práci rozdělenou do nejmenších podrobností, stavíme budovy ještě dokonalejší než mravenci a sbíráme do nich zásoby krmě, jaké krom nás neumí vyráběti nikdo na světě a nejméně člověk. A můžeme s hrdostí prohlásiti, že to nebyl člověk, který nám pomohl k takové výši rozvoje, naopak, člověk vztáhl svou nenasytnou ruku i na nás: Kdy se mu zlíbí, vyháň nás z našich sídel a často nás i ničí, aby obohatil se naším statkem.«

»Co můžeš na to odpovědět?« otázal se král lidského řečníka.

»Pravím jen to, že ty důkazy ničeho nedokazují. Nežli se člověk dopracoval nynějšího postavení, měla zvířata nad ním převahu a ztěžovala mu každou chvíli života, každý krok rozvoje daleko více, nežli nyní činí člověk jim. A proto silnou vůlí a ustavičnou prací dobyl sobě svrchovanosti, která nyní byla by mu tak lacino královským výrokem odebrána. A zvířata nemohou říci, že by jim člověk tak docela zabráňoval cestu k pokroku. Co se namoří a namučí nejeden člověk, když učí medvěda tancovati, koně a psa různým kouskům, papouška, špačka

neb havrana mluvíti a kosa hvízdati! A nemá z toho velký užitek! Zvířata nejsou způsobilá k tomu, aby mladšímu pokolení předala, čemu se naučila, a proto musí každé nové pokolení znovu všemu se učit od počátku. Co se týče jejich samostatných včelích a mravenčích stavěb, jsou jistě krásné; škoda však, že naučivše se je kdysi stavěti, po celé tisíce let nezmohli se na to, aby učinili aspoň malý pokrok, aspoň jedno zdokonalení. Společenským žitím neměli by se tuze chlubit. U včel ten pořádek závisí v otroctví všeho ženského pohlaví a na každoročním vraždění trubců, a u mravenců v nevolnictví, které u některých druhů dochází až tam, že vládnoucí vrstva bez pomoci nevolníkův ani sama jísti neumí. Či to má býti znakem povýšenosti nad člověkem, nebo podkladem jejich rovnoprávnosti s ním?»

Touto řečí král ukončil rozpravu. Obě sporné strany musily vyjít ze soudní síně, a setrvati, pokud se král radil s přísedícími, jaký by měl v té spleť přivýhlásiti rozsudek. Dlouho musili čekati. Náhledy soudců se křížily, mínění se různilo. Konečně po třech hodinách povolání všichni zpět do soudní síně a hlasatel oznámil zvučně:

»Povstaňte a slyšte rozsudek!«

Nastalo hluboké ticho. Král sedě na svém trůně, promluvil:

»Vyslechnuv řeči stran a hlasy osvícených rádců, povolaných k tomuto soudu, já, král, z moci své vynáším rozsudek o věci, týkající se prvenství zvířat nebo lidí na zemi: Zvířata mají podléhati člověku, a člověk zvířatům.«

»Jak je to možno?« zvolali vyslanci lidští i zvířecí jednohlasně.

»Takto. Zvířata, která dosud sloužila člověku, nechť mu slouží i dále. Zvířata, která dosud žila svobodně, nebo v rozporech s člověkem, nebo utíkala před ním, budou stále více podléhati jeho převaze, počet jejich se zmenší, a člověk vynalézati bude stále nové a lepší způsoby k jejich podmanění.«

»Kde zůstala druhá polovina rozsudku, přemoudrý králi?« křičeli toužebně zvířecí vyslanci.

»S těmi zvířaty, která člověku slouží, má on zacházeti jako se sluhy, blízkými jemu přirozeností a významem, jako s tvory, kteří právě tak se rodí, rostou, cítí hlad i žízeň, bol a radost, smutek i útěchu, jako on. A ta, která žijí s ním

v nepřátelství, nechť ubíjí bez dlouhého trápení.«

»Kde zůstala druhá polovina tvého výroku, přemoudrý králi?« vzkřikli ještě jednou zvířecí poslové.

»Člověk má o zvířata, která u něho slouží, pilně pečovati, má pracovati pro ně a o ně se starati, sloužit jim v nehodách i nemocech,« mluvil dále král.

»To bude činiti pro svůj zisk, přemoudrý králi!« pravila zvířata. »Ale druhá polovina rozsudku slibovala nám —«

»Nevědomá, zaslepená!« vzkřikl hněvivě král. A zvednuv pravou ruku, vzal do ní nevelikou, blíž sebe na vyšívané podložce ležící černou hůlku, na jejímž konci zářil veliký diamant.

»Všichni zde přítomní, dívejte se pozorně na tento kámen, který je na konci hůlky!« pravil král a zdvihnuv hůlku, držel ji nehybně, přímo před sebou.

Všichni hleděli na diamant.

»Co vidíte?«

»Ničeho nevidíme,« odvětili všichni jednohlasně. »Lesk kamene oslepuje naše oči.«

»A nyní?« pravil král a opsal hůlkou velký půlkruh.

Sálem ozvalo se tiché vzdechnutí, výkřik podivení a úžasu, bez zřetelných slov. Všichni vytřeštili oči na nevidané divadlo.

Máchnutím kouzelné hůlky зробilo se v místnosti jakési divné světlo. Všecky předměty dříve viditelné, nesmírně se zvětšily a vzdálenost jejich také se zvětšila, takže téměř mizely, stávaly se jaksi průzračné jako stín nebo řídká mlha. A v bezprostřední blízkosti všichni uviděli nesčíslná drobná tělíška — kuličky, paličky, hůlky, křížky a nitky. Lítala neprůhlednými mraky vzduchem, plovla celými proudy při každém pohybu a závanu, celé miliardy bylo jich viděti na každém tělese, kde jen trochu potravy našla, kapku sliny, chrchle, potu, klihu, tam hned se hemžila, pučela, rostla, rozpadala se, zanechávající po sobě jakousi malou kapičku otravné tekutiny. A tu všichni viděli každý jejich pohyb, na každém sousedu bylo jich plno na těle, v očích, v uších, na pyskách, v krvi, v plicích. Všechna tělesa byla při tom podivném světle průzračná, veliká tělesa téměř mizela, a místo nich bylo viděti jen ta malinká, pouhému oku neviditelná tělíška. Všude tvořily se tisíce, miliony těch divných, droboulinkých tělísek, a každé chvíle hrozila otrávení, vyssátí, zničení ně-

které veliké těleso. Očarování vyslanci viděli, jak ta tajemná malinká tělíska nemíjí nikoho a ničeho, drží se i stěn, zdí, hladce leštěných stolů, všude přilnou, vpíjejí se, zažirají se bez zubův, a množí se, množí neustále strašným způsobem v neslýchaném počtu.

Přihlédnuvše pak blíže, viděli, že ta drobounka tělíska, třeba byla bez očí, beze rtů, beze všech ústrojí, třeba si byla téměř všecka podobná, vedou mezi sebou různice a úhlavní boj. Kuličky vrhaly se na tyčinky a požíraly je; tyčinky dávaly se v zápas s talířky, paličkami nebo jinými kuličkami. A v tom tajemném světě zuřila neustálá vojna, daleko litější, než ve světě dostupném lidským a zvířecím očím. Zde hynuly ve vteřině miliony, ale současně se zase miliony rodily; v pravdě nebylo zde zrození ani smrti, neboť vše to pohybovalo se mezi dvěma břehy: Tělíska rostla a rozpadala se na dvě — ne mrtvá, ale živá menší tělíska.

Všichni diváci stáli jako očarování tím nevídaným zjevem.

»Vidíte teď, kdo je vlastně vaším pánem a vaším nepřítelem největším?« řekl král, máchnuv hůlkou v opačnou stranu, čímž podivné divadlo zmizelo.

»Tato malinká tělíska nedbají vaší rozepře,« mluvil dále král. »Vámi neviděna a nedosažitelná obléhají vás dnem i nocí, každé chvíle vás napadají, naplňují. Vaše tělo opírá se jejich napadení, dokud zdrávo. A zdravé zůstává potud, pokud má v sobě šťávy, které mohou zničit, usmrtit tato tělíska. A když mezi ty miliardy zabloudí jediné tělísko jiného druhu, proti němuž vaše tělo, vaše krev, vaše slina nemá šťav, během času rozmnoží se ve vašem těle, otráví vaši krev, otráví vzduch, který dýcháte, a vy, velikáni, padáte za oběť tomu malému tělísku, jichž miliony neutvoří ani tak velikou kuličku jako je vaše oko. Zde jest druhá polovina rozsudku. Těmto droboulínkům zvířátkům budete poddáni všichni — lidé i zvířata. Když na vás přijde ta nákaza, budete v tisících a milionech hynouti bez pomoci. Až pak najdete způsob obrany vůči nim, nu — tu nebudete potřebovat mého soudu.«

Král pokynul rukou na rozloučenou a všichni vyšli ze síně.

Od toho času již se zvířata s člověkem nesoudila.

VRÁNA A HAD.

Nad řekou stála vydoutnalá, suchá vrba a na ní vystavěla si vrána hnízdo. Nanesla vaječ, vyseděla, a když se vránata vylíhla, odletěla stará vrána hledat pro ně potravu. Nenadála se neštěstí.

V dutině té vrby uhnízdil se černý had. Čekal jen na to, až stará vrána vyvede mladé. Jakmile stará opustila hnízdo, vylezl hned had ze své díry, vplazil se do hnízda, uchopil jedno vráně a pozřel. Přiletěla vrána, a vidí, že jedno děťátko schází, pokrákala, pokrákala a přestala, neboť co měla činiti? Ale na druhý den zase druhé děťátko chybí. Neminul týden, vránata se

ještě neopeřila, všechna zmizela. Krákala a naříkala stará vrána — ale nebylo to nic platno. Musila snést ještě jednou vejce a znovu sedět. A znovu přikvačilo na ni totéž neštěstí. Sotva se mláďata vyklubala a matka odletěla hledat jim potravu, vylézal had každý den na vrbu a bral si jedno vráně za druhým.

Konečně jednou vrána uviděla, kdo je jí strašným nepřítelem. Spatřila hada, jak bral její poslední vraňátko. Dala se do křiku na celé hrdlo! Ale nic platno! Když vrána, stojíc při ústí hadí díry, namáhala hrdlo, lajíc tomu proklatému, zuřivému loupežníku, chroupal had v díře její mláďe a cítil se v bezpečí, věda, že vrána nemůže mu nijak ublížit.

Seznala i vrána sama, že křik a pláč nikam nevede, a šla ku kmotře lišce, která měla svůj dům v nedalekém břehu, prosit o radu.

„Oj, kmotříčko,“ pravila vrána, „porad' mi, co mám činit se zlým sousedem, černým hadem? Žije v téže vrbě co já, ale k mému neštěstí. Dvakrát už jsem vyseděla mláďátka, a vždycky mi je ten lupič ukradl z hnízda a snědl! A já nemohu mu nijak odplatit.“

Zamyslíla se liška, hlavou pokývala, ocáskem zakroutila a praví:

„Tady, kmotříčko, ničeho silou nezmůžeš, zde třeba utéci se ke lsti.“

„To já také myslím,“ pravila vrána, „jenom že sama nemohu nic chytrého vymyslet.“

„Já ti, kmotříčko, něco povím. Do řeky přichází se královská dcera často koupat. Vyčkej, a až princezna odloží na břeh zlatý řetízek nebo jinou lesklou věc, uchop tu věc a leť s ní; ale tak, aby tě královští sloužící viděli. Budou křičeti a běžeti za tebou; ty leť přímo k vrbě, vhod tu věc v hadí díru a sama odleť stranou. Uvidíš, co bude dále.“

Poslechla vrána liščinu radu. Jakmile princezna přišla se koupat a odstrojila se na břehu a položila na písku svůj zlatý, lesklý řetízek, přiletěla vrána, uchopila řetízek do zobáku a dala se v let. Uviděvše to královští sluhové, s křikem utíkali za vránou; a ta přímo letěla ku své vrbě, hodila řetízek do hadí díry a sama usedla blízko na jiném stromě a hledí, co bude dále.

Sluhové příběhli k vrbě. Viděli, že vrána s řetízem pustila se nízko k zemi, a pak odletěla bez řetízku. Jistě řetízek někde upustila. Počali hledati, šfárat, až jeden uviděl díru, pohlédl do ní a uviděl, že se řetízek třpytí uprostřed. Hned rozkopali díru, a hle, svinut v klubko leží tam

veliký černý had. Nehleděli sluhové na to, že had krádeží řetízku není vinen, vytáhli ho z díry, ubili a řetízek vzali. A vrána se velmi zaradovala, vidouc smrt svého nepřítele.

Od toho času žila v klidu.

OSEL A LEV.

Byl jednou osel. Hospodář mu mnoho práce nakládal, a krmil jen bičem.

„Počkej,“ pomyslí si, „uteku do lesa a budu žítí volně. Napasu se v lese a nikdo mne nebude týrati.“

A nerozmýšleje se dlouho, utekl od hospodáře a žil v lese. Dobře mu tam bylo. Pase se, kde chce, ničeho nerobí, nikdo ho nebije — co živ takového dobra nepoznal. Až jednou vidí: Jde lev, strašný — přehrozný, a přímo k němu.

„Nu,“ myslí si osel, „teď nastává má poslední hodinka!“

Než však k němu lev došel, trochu se osmělil a pomyslí si:

„A co, snad ho nějak ošidím!“

Jak široký, tak dlouhý padl na zem, lehl si, válí se, ani slůvka neříká. Přichází lev a křičí už z daleka:

„Ej ty, kdo jsi? Jak se opovažuješ ležeti? Proč nevstaneš a nepokloníš se mi?“

Ale osel, jak by neslyšel. Leží a jen dlouhýma ušima stříhá.

Lev už nad ním stojí a křičí:

„Hned vstaň a pokloň se mi!“

„A kdo ty jsi?“ ptá se osel.

„Ty se ještě ptáš?“ křičí hrozně lev. „Což nevíš, že jsem lev, král vši zvěře?“

Osel nevstáváje, zdvihl hlavu a vytřeštil na něho oči.

„Jakou hloupost to povídáš?“ promluvil. „Ty, že jsi pánem vši zvěře? Kdo ti to řekl? Máš na to zápis? Kdo tě zvolil králem? Nu, hovoř!“

Lev stál, jakoby čelem o stěnu se udeřil.

„Kdo mi to řekl? Všichni říkají, že jsem králem vši zvěře. Je to snad lež?“

„Zajisté, je to lež. Neboť králem všech zvířat jsem já!“

„Ty?“ divil se lev. „A máš na to zápis?“

„Zajisté, že mám! Chceš-li, podívej se naň!“

Osel vstal, obrátil se zadkem ke lvovi a uká-

zal mu svoje zadní kopyto, na němž přibita byla nová, lesklá podkova.

„Vidíš? To je moje královská pečeť. Kdybys byl králem, měl bys ji ty.“

„Podivno!“ řekl lev. „Na to jsem nikdy ani nepomyslel. Budeš mít nejspíše pravdu. Ale počkej! Budeme se zkoušet. Pojdme do lesa, a kdo za hodinu uloví více zvěře, ten bude pravý král.“

„Dobře, nechť je tak,“ promluvil osel a rozešli se.

Lev vběhl do lesa; běhal a běhal. Tu srnu polapil, tam zajíčka, tam zase jinou zvěř — za hodinu měl již pět nebo šest kusů. Sebral to vše a přivlékl oslovi.

A co dělal při tom osel? Poodešel na širokou paseku, kde sluníčko jasně svítilo. Lehl si na zem do měkké trávy, nohy zvedl vzhůru, oči zamhouřil, jazyk na půl lokte vyplazil — každý by řekl, že zhynul. A nad loukou stále létají jestřábi, vrány, káně, straky, kavky i jiní ptáci. Uviděli, že osel je mrtev, a všichni letěli houfem na něho. Nejdříve poletovali opodál, když ale viděli, že se nehýbá, počali i po něm skákat, zobati jeho jazyk a oči. A osel se ani nehýbá. Když však některý pták tuze se přiblíží, sklapne

ho do zubů, nebo nohou přimáčkne a schová pod sebe tak opatrně, že druzí toho nepozorují. Neminula hodina, a on jich už nadusil s půl kopy. Tu vyskočil na nohy, otřepal se, zahýkal a ptáci se rozletěli. Osel sebral všechny ubité ptáky a nesl na to místo, kde se měli sejít se lvem. Lev už tam ležel.

„Nu, což,“ povídá oslovi, ukazuje mu svůj úlovek, „vidíš, co jsem pochytil?“

„Ale jsi ty ubohý hlupák!“ pravil osel a kopl nohou do jeho zvěře. „Takových byl bych mohl uloviti na dvě kopy. Jakou však by to mělo cenu! Pohlédni ale na moji zvěř! Lovil jsem jen takovou, která ve vzduchu lítá. Pokus se o to ty!“

„Ne, toho umění neznám,“ odpověděl lev. „Nyní opravdu vidím, že tys králem zvířat, a ne já! Odpusť mně, že jsem tak nezdvořile hovořil s tebou!“

„Tak vidíš!“ pravil přísně osel. „Vždycky musíme býti zdvořilí. Setkáme se třeba se starším a vznešenějším, než jsme sami, a co by mohlo býti za nezdvořáctví. I já mohl bych tě nyní za trest usmrtiti, ale odpouštím tobě, neboť jsi byl nezdvořilým z hlouposti a ne ze zlé vůle. Jdi a chraň se podruhé!“

A lev schlíple stáhl ocas mezi nohy, jakoby

někdo naň vylil konev studené vody. Blízko-li či daleko, potkal v lese vlčka — bratříčka.

„Zdráv budiž, nejjasnější králi!“ praví vlk a hluboko se uklání.

„E, jdi, nevysmívej se mně!“ praví smutně lev. „Což já jsem král?“

„A jak bys nebyl?“ vzkřikl vlk. „Kdož by směl jinak mluvit?“

„Mlč, bratříčku,“ šeptal mu lev. „Zde nedaleko je pravý král. Jestli nás uslyší, zle bude tobě i mně.“

„Pravý král?“ divil se vlk. „Co mluvíš. Kdo je pravým králem, ne-li ty?“

„Pst!“ ustrašeně šeptal lev. „Sám jsem ho viděl! Takový je strašný, a jakou má sílu! Loví jen ta zvířata, která vzduchem létají. Jsem rád, že mne živého propustil.“

„Co že pravíš?“ podivil se vlk. „Div divoucí! Znam ten les ode dávna, ale nevím, kdo by to mohl býti. A jak vypadá ten nový král?“

„Jedním slovem — strašný!“ pravil lev. „Takovéhle uši, hlavu jak konev a na zadní noze má královskou pečeť.“

„Neuhádnou, kdo to může býti!“ namáhal se vlk. „Víš co? Pojď a ukaž mně ho!“

„Já? Za nic na světě!“ vzkřikl lev. „Měl jsem už jednou toho strachu až po krk.“

„Ale jen pojď! Čeho se bojíš?“ vábil vlk. „Víš co, přivaž svůj ocas k mému, půjdeme pak oba směleji.“

„Pro mne,“ pravil lev, „budiž!“

Svázali oba ocasy dohromady a šli. Vyšli na kopeček nad pasekou, kde se pásł osel. Lev se stišil a šeptal vlkovi, ukazuje na osla:

„To je on! To je on! Podívej se!“

Vlk se podíval a vykřikl:

„Hloupý lve, vždyť je to osel!“ Ale lvovi se zdálo, že je nový král již tuze blízko, polekal se a vzal nohy na ramena! Pádil přes keře, přes příkopy, co měl dechu. Unaven, daleko se zastavil a ohlédl se.

„A co ty, vlčku, ty ses nebál nového krále?“

Ale vlk jen jazyk vyplazil. Jak byl přivázan ke lvímu ocasu, vlekl se za ním celou cestu a dávno již ducha vypustil.

„Vidíš!“ pravil lev, „pravil's, že nový král není strašný, a jak jsi na něho z blízka jen pohlédl, strachem jsi umřel!“

Knihovnička mládeže „Nový Svět“.

Vychází měsíčně (mimo červenec a srpen) v úhledných svazcích s obrázkem. Roční předplatné K 1·40 (i s pošt.). Jednotlivé svazečky po 12 hal. Úplný ročník I. a II. brož. K —70, v pův. vazbě K 1·30, ročník III. brož. K 1—, v celoplátěných uměleckých deskách K 1·60.

ROČNÍK I.

- Sv. 1. Pavel Sula: Ráno. Život na pohorském městečku. S 2 obrázky A. Kašpara.
- Sv. 2. K. Dickens: První vítězství. Dle angl. vydání pro mládež vypravuje Václav Pelyněk. S podobiznou autorovou a obrázkem.
- Sv. 3. H. Quilter: Kniha přírody. Se dvěma obrázky J. T. Blažka.
- Sv. 4. Zachar: Kamenné pole. Dětské divadlo ve 3 jednáních. S obrázky J. T. Blažka.
- Sv. 5. Mamin-Sibirjak: Živitel. Ze života v uralských hutích. — Černé Ouško, povídka o zajíčkovi. S obr. od rusk. umělců.
- Sv. 6. E. Seton-Thompson: Prerijní vlk, přítel malého Jima. — Wully, ovčácký pes. Se 6 obrázky spisovatelovými.

ROČNÍK II.

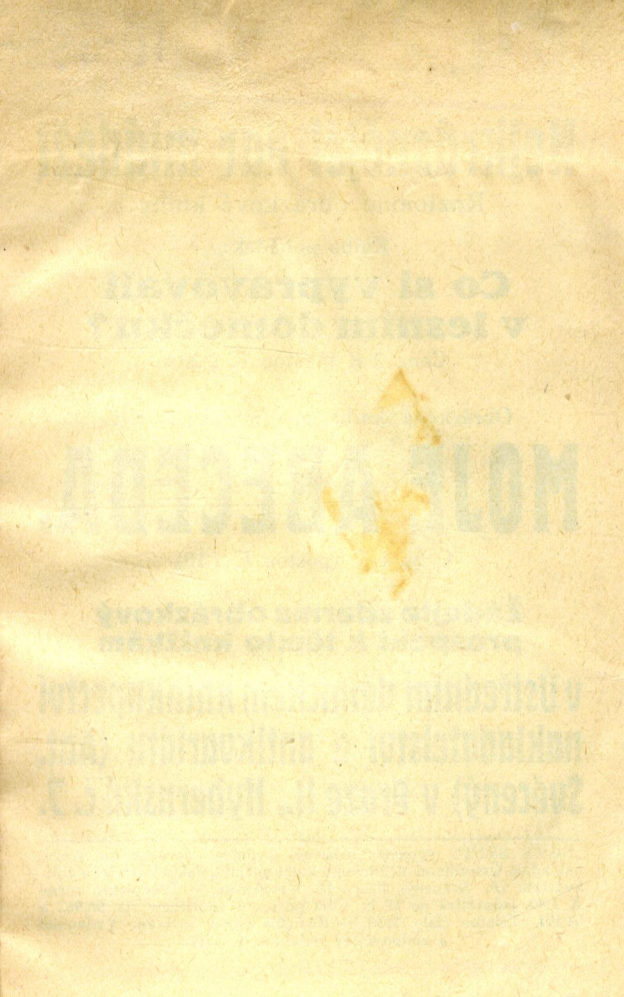
- Sv. 1. Ed. Štorch: Čarodějův učeník. S obr.
- Sv. 2. W. Irving: Pověst o královici Ahmedu a Kamelovi. Z anglického.
- Sv. 3. K. Ewald: Stará vrba. S obrázky.

- Sv. 4. R. Reinick: Čarovný ostrov. Obrázky doplnil autor.
- Sv. 5. Mamin-Sibirjak: V kamenné studni. Lesní chýše na Studené. Z ruského.
- Sv. 6. Vilém Hauff: O kalifu čápo vi. Pohádka o malém Mukovi.

ROČNÍK III.

- Sv. 1. Pavel Skřivan: Vzpomínky I. Vzpomínky. (Vzpomínka nejstarší. Rodný kraj.)
- Sv. 2. Pavel Skřivan: Vzpomínky II. (Naše ves.) — Autor prostými slovy vypravuje o rodném kraji, o svém mládí prožitém v lesích a na lukách.
- Sv. 3. Robert Reinick: Tři sestry a jiné povídky. (Tři sestry. Pan domácí v nebi. Princezna a mouřenínek. Soudce a čert. Doslov.) S obrázky.
- Sv. 4. E. Seton-Thompson: Povídka o bažantovi. Krásná povídka ze života zvířat.
- Sv. 5. Hanuš Sedláček: Polské klasy. (Na prázdninách. Zima. Sachem. Zakončení. Dvě přítelkyně.)
- Sv. 6. Pavel Skřivan: Vzpomínky III. (Lesy. Na houbách. Franta Vavroušků. Paní učitelová.)
- Sv. 7. Slovenské pohádky. S doslovem A. Macka.
- Sv. 8. Pavel Skřivan: Vzpomínky IV.

Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství (A. Svěcený) Praha, Hybernská 7.

34.273 F $\frac{IV}{D-69}$

Nejkrásnější a nejmilejší

Roztomilé obrázkové knihy.

Knihy pohádek:

Co si vypravovali v lesním domečku?

Cena 2 K (poštou K 2'20).

Obrázková kniha pro nejtěplejší děti:

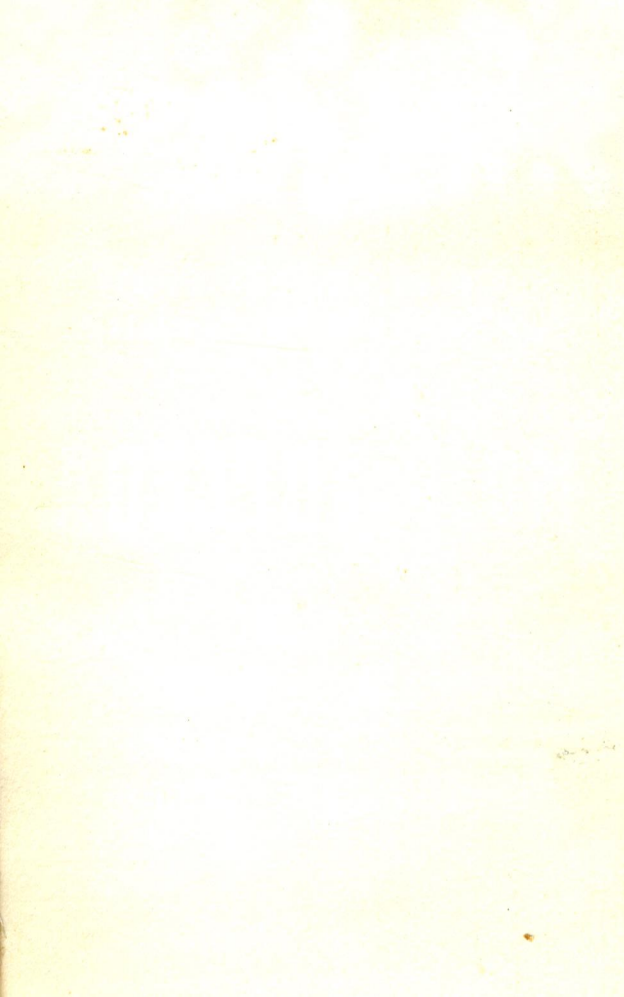
MOJE BECEDA.

Cena 1 K (poštou K 1'10)

**Žádejte zdarma obrázkový
prospekt k těmto knížkám**

**v Ústředním dělnickém knihkupectví
nakladatelství a antikvariátu (Ant.
Svěcený) v Praze II., Hybernská č. 7.**

„NOVÝ SVĚT“ vychází měsíčně, vyjímaje červenec a srpen,
nákladem Ústředního dělnického knihkupectví, nakladatelství a anti-
kvariátu (A. Svěcený), Praha II., Hybernská. — Předplatné ročně
K 1'40, jednotlivě po 12 h. Účet poštovní spořitelny čís. 96.962 a
54.191. Telefon číslo 5130. — Rediguje Pavel Skřivan. Vydavatel
a zodpovědný redaktor K. Cifka.

W 34.273

F $\frac{\bar{IV}}{D-69}$

